

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ZDROWIA¹⁾

z dnia 2022 r.

**w sprawie badań lekarskich osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania
pojazdami i kierowców²⁾**

Na podstawie art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1212, z późn. zm.³⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowe warunki i tryb przeprowadzania badania lekarskiego prowadzonego w celu ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami, zwanego dalej „badaniem lekarskim”;
- 2) zakres:
 - a) badań lekarskich,
 - b) konsultacji u lekarzy specjalistów,
 - c) pomocniczych badań diagnostycznych;
- 3) jednostki uprawnione do przeprowadzania badań lekarskich, o których mowa w art. 75 ust. 1 pkt 7 i 8 oraz w art. 79 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami, zwanej dalej „ustawą”;
- 4) wzory stosowanych dokumentów oraz wzór pieczętki uprawnionego lekarza;
- 5) dodatkowe kwalifikacje, o których mowa w art. 77 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy;
- 6) podmioty uprawnione do przeprowadzania szkoleń lekarzy w zakresie badań kierowców oraz ramowy program ich szkolenia;

¹⁾ Minister Zdrowia kieruje działem administracji rządowej – zdrowie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 sierpnia 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia (Dz. U. z 2021 r. poz. 932).

²⁾ Przepisy niniejszego rozporządzenia wdrażają postanowienia dyrektywy nr 2006/126/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie praw jazdy (przekształcenie) (Dz. Urz. UE L 403 z 30.12.2006, str. 18; Dz. Urz. UE L 223 z 26.08.2009, str. 31; Dz. Urz. UE L 314 z 29.11.2011, str. 31; Dz. Urz. UE L 321 z 20.11.2012, str. 54; Dz. Urz. UE L 158 z 10.06.2013, str. 356; Dz. Urz. UE L 261 z 03.10.2013, str. 29; Dz. Urz. UE L 194 z 02.07.2014, str. 10; Dz. Urz. UE L 107 z 25.04.2015, str. 68; Dz. Urz. UE L 126 z 14.05.2016, str. 85; Dz. Urz. UE L 183 z 07.08.2016, str. 59 oraz Dz. Urz. UE L 112 z 02.05.2018, str. 29).

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. 1997, 2269, 2328 i 2490 oraz z 2022 r. poz. 655 i 1002.

7) wysokość opłaty za wpis do ewidencji, o którym mowa w art. 77 ust. 2 pkt 1 ustawy.

§ 2. 1. Osoba posiadająca skierowanie lub obowiązana do odbycia badań, o których mowa w art. 98a ust. 1 pkt 1a ustawy, zgłasza się na badanie lekarskie w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia otrzymania skierowania lub doręczenia informacji, o której mowa w art. 98a ust. 4 ustawy.

2. Badanie lekarskie przeprowadza się po sprawdzeniu tożsamości osoby badanej.

§ 3. 1. Badanie lekarskie poprzedza złożenie oświadczenia dotyczącego stanu zdrowia, o którym mowa w art. 78 ustawy.

2 Osoba zgłaszająca się na badanie lekarskie przedstawia uprawnionemu lekarzowi dokument potwierdzający jej tożsamość. W przypadku braku dokumentu potwierdzającego tożsamość osoby zgłaszającej się na badanie lekarskie uprawniony lekarz nie może przeprowadzić tego badania.

3. Wzór oświadczenia dotyczącego stanu zdrowia, o którym mowa w art. 78 ustawy, określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 4. 1. W ramach badania lekarskiego uprawniony lekarz dokonuje oceny stanu zdrowia osoby badanej w celu stwierdzenia istnienia lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami w zakresie:

- 1) narządu wzroku;
- 2) narządu słuchu;
- 3) układu ruchu;
- 4) układu sercowo-naczyniowego i układu oddechowego;
- 5) układu nerwowego, w tym padaczki;
- 6) obturacyjnego bezdechu podczas snu;
- 7) czynności nerek;
- 8) cukrzycy, przy uwzględnieniu wyników badania poziomu glikemii;
- 9) stanu psychicznego;
- 10) objawów wskazujących na uzależnienie od alkoholu lub jego nadużywanie;
- 11) objawów wskazujących na uzależnienie od środków działających podobnie do alkoholu lub ich nadużywanie;
- 12) stosowania produktów leczniczych mogących mieć wpływ na zdolność do kierowania pojazdami;

13) innych poważnych zaburzeń stanu zdrowia, które mogą stanowić zagrożenie w sytuacji kierowania pojazdami.

2. W zakresie badania lekarskiego uprawniony lekarz uwzględnia u osoby badanej obecność i rodzaj schorzenia, stopień zaawansowania objawów chorobowych i ich dynamikę, z uwzględnieniem możliwości rozwoju choroby, jak i cofania się jej objawów, oraz rozważa zagrożenia dla bezpieczeństwa ruchu drogowego, jakie mogą mieć miejsce w przypadku kierowania przez tę osobę pojazdami.

§ 5. Szczegółowe warunki badania lekarskiego w zakresie:

- 1) narządu wzroku – określa załącznik nr 2 do rozporządzenia;
- 2) narządu słuchu – określa załącznik nr 3 do rozporządzenia;
- 3) układu ruchu, układu oddechowego, czynności nerek, stanu psychicznego, objawów wskazujących na uzależnienie od alkoholu lub jego nadużywanie, objawów wskazujących na uzależnienie od środków działających podobnie do alkoholu lub ich nadużywanie oraz stosowania produktów leczniczych mogących mieć wpływ na zdolność do kierowania pojazdami – określa załącznik nr 4 do rozporządzenia;
- 4) układu sercowo-naczyniowego – określa załącznik nr 5 do rozporządzenia;
- 5) układu nerwowego, w tym padaczki – określa załącznik nr 6 do rozporządzenia;
- 6) obturacyjnego bezdechu podczas snu – określa załącznik nr 7 do rozporządzenia;
- 7) cukrzycy – określa załącznik nr 8 do rozporządzenia.

§ 6. 1. Uprawniony lekarz może skierować osobę badaną na konsultację do lekarza posiadającego specjalizację w określonej dziedzinie medycyny lub psychologa albo zlecić przeprowadzenie pomocniczych badań diagnostycznych, w zakresie, o którym mowa w § 4 ust. 1, w celu oceny schorzenia lub stopnia zaawansowania objawów chorobowych.

2. Konsultacja u lekarza posiadającego specjalizację w dziedzinie okulistyki jest obowiązkowa w odniesieniu do osób ubiegających się o wydanie lub posiadających prawo jazdy kategorii AM, A1, A2, A, B1, B, B+E lub T, po 6-miesięcznym okresie adaptacji w przypadku powstania jednoocności lub diplopii. Przed upływem okresu adaptacji uprawniony lekarz stwierdza istnienie przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami. Po upływie okresu adaptacji uprawniony lekarz może orzec brak przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami pod warunkiem przedstawienia przez osobę badaną opinii lekarza posiadającego specjalizację w dziedzinie okulistyki potwierdzającej adaptację

3. Konsultacja u lekarza posiadającego specjalizację w dziedzinie okulistyki jest obowiązkowa w odniesieniu do:

- 1) osób ubiegających się o wydanie lub posiadających prawo jazdy kategorii C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D, D+E lub pozwolenie na kierowanie tramwajem,
- 2) osób, o których mowa w art. 75 ust. 1 pkt 6 ustawy,
- 3) kierowców, o których mowa w art. 39j ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 180 i 209) oraz przedsiębiorców lub innych osób osobiście wykonujących przewóz drogowy, o których mowa w art. 39m ustawy o transporcie drogowym,
- 4) osób, o których mowa w art. 34 ust. 1, art. 60 lub art. 117 ust. 4 ustawy
– po 6-miesięcznym okresie adaptacji w przypadku powstania znacznej i nagłej utraty możliwości widzenia na jedno oko.

4. Przed upływem okresu adaptacji, o którym mowa w ust. 3, uprawniony lekarz stwierdza istnienie przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami. Po upływie tego okresu uprawniony lekarz może orzec brak przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami pod warunkiem przedstawienia przez osobę badaną opinii lekarza posiadającego specjalizację w dziedzinie okulistyki potwierdzającej adaptację.

5. W przypadku diplopii u osób, o których mowa w ust. 3, uprawniony lekarz stwierdza istnienie przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami.

§ 7. 1. Uprawniony lekarz, po przeprowadzeniu badania lekarskiego, wystawia orzeczenie lekarskie, którego wzór określają odpowiednio załączniki nr 9 i 10 do rozporządzenia.

2. Oryginał orzeczenia lekarskiego otrzymuje osoba badana, a kopię orzeczenia lekarskiego dołącza się do dokumentacji badania prowadzonej w formie karty badania lekarskiego, której wzór określa załącznik nr 11 do rozporządzenia.

§ 8. Wzór pieczętki uprawnionego lekarza określa załącznik nr 12 do rozporządzenia.

§ 9. Jeżeli osoba ubiegająca się o uzyskanie uprawnień do kierowania pojazdami albo kierowca podlega jednocześnie badaniom lekarskim dla więcej niż jednej kategorii prawa jazdy, przeprowadza się jedno badanie lekarskie obejmujące swoim zakresem wszystkie wymagania związane z tymi kategoriami.

§ 10.1. Jednostkami uprawnionymi do przeprowadzania badań lekarskich osób, o których mowa w art. 75 ust. 1 pkt 7 i 8 ustawy, są jednostki organizacyjne służby medycyny pracy, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 437).

2. Osoba zgłaszająca się na badanie lekarskie na podstawie decyzji starosty, o której mowa w art. 99 ust. 2 lit. c ustawy, przekazuje uprawnionemu lekarzowi kopię orzeczenia stwierdzającego niepełnosprawność.

§ 11. Jednostkami uprawnionymi do przeprowadzenia ponownego badania lekarskiego, o którym mowa w art. 79 ust. 4 i 5 ustawy, są w przypadku orzeczenia lekarskiego wydanego przez:

- 1) uprawnionego lekarza– wojewódzkie ośrodki medycyny pracy;
- 2) uprawnionego lekarza zatrudnionego w wojewódzkim ośrodku medycyny pracy:
 - a) Centrum Naukowe Medycyny Kolejowej w Warszawie,
 - b) Instytut Medycyny Pracy im. prof. dr. med. Jerzego Nofera w Łodzi,
 - c) Instytut Medycyny Wsi im. Witolda Chodźki w Lublinie,
 - d) Uniwersyteckie Centrum Medycyny Morskiej i Tropikalnej w Gdyni,
 - e) Wojskowy Instytut Medycyny Lotniczej w Warszawie.

§ 12. 1. Za dodatkowe kwalifikacje, o których mowa w art. 77 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy, uznaje się:

- 1) posiadanie specjalizacji w dziedzinie medycyny: przemysłowej, kolejowej, lotniczej, morskiej i tropikalnej, sportowej, ogólnej, rodzinnej lub chorób wewnętrznych oraz
- 2) ukończenie z wynikiem pozytywnym szkolenia w zakresie badań kierowców.

2. Szkolenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, obejmuje zajęcia teoretyczne i praktyczne, w wymiarze łącznym co najmniej 60 godzin, w zakresie:

- 1) podstaw prawnych orzecznictwa o zdolności do kierowania pojazdami;
- 2) zasad orzecznictwa lekarskiego o zdolności do kierowania pojazdami;
- 3) metodyki badań narządu wzroku, narządu słuchu i równowagi oraz układu nerwowego;
- 4) oceny fizycznej i psychicznej zdolności do kierowania pojazdami w zakresie określonym w § 4 ust. 1;
- 5) problematyki alkoholizmu i oddziaływania środków działających podobnie do alkoholu;
- 6) wypadkowości drogowej.

3. Podmiotami uprawnionymi do przeprowadzania szkoleń lekarzy w zakresie badań kierowców są jednostki, o których mowa w § 11 pkt 2.

4. Dokumentem potwierdzającym ukończenie z wynikiem pozytywnym szkolenia w zakresie badań kierowców jest zaświadczenie wydane przez jednostkę przeprowadzającą szkolenie. Wzór zaświadczenia określa załącznik nr 13 do rozporządzenia.

§ 13. Opłata za wpis do ewidencji, o którym mowa w art. 77 ust. 2 pkt 1 ustawy, wynosi 50 zł.

§ 14. Do dnia 31 grudnia 2023 r. dokumentacja badania, o której mowa w § 7 ust. 2, może być prowadzona w formie karty badania lekarskiego prowadzonej według wzoru stosowanego przed dniem wejścia w życie rozporządzenia.

§ 15.1. Do postępowań w sprawie wydania orzeczenia lekarskiego wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się dotychczasowe przepisy, przy czym czynności wykonane przed tym dniem zachowują ważność.

2. Orzeczenia lekarskie wydane na podstawie art. 75 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami przed dniem wejścia w życie rozporządzenia zachowują ważność przez okres, na jaki zostały wydane.

3. Zaświadczenia potwierdzające odbycie szkolenia, o którym mowa w art. 77 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy, wydane przed dniem wejścia w życie rozporządzenia zachowują ważność.

§ 16. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia⁴⁾.

MINISTER ZDROWIA

w porozumieniu:

MINISTER INFRASTRUKTURY

⁴⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Zdrowia z Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2019 r. w sprawie badań lekarskich osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami i kierowców (Dz. U. z 2020 r. poz. 2213), które utraci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia w związku z art. 18 ustawy z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o transporcie drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1997).

UZASADNIENIE

W związku z art. 4 pkt 26 ustawy z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o transporcie drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1997), zwanej dalej „ustawą zmieniającą”, zaistniała konieczność ponownego uregulowania kwestii badań lekarskich osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami i kierowców, a tym samym wydania nowego rozporządzenia na podstawie art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1212, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”.

Projektowane rozporządzenie zastąpi rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2019 r. w sprawie badań lekarskich osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami i kierowców (Dz. U. z 2020 r. poz. 2213), zwane dalej „dotychczasowym rozporządzeniem”. Stosownie do art. 18 ustawy zmieniającej, dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 81 ust. 1 ustawy zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie zmienionego upoważnienia, jednak nie dłużej niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy zmieniającej, czyli do dnia 5 grudnia 2022 r.

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 81 ust. 1 ustawy, zgodnie z którą minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki i tryb przeprowadzania badania lekarskiego prowadzonego w celu ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami, zwanego dalej „badaniem lekarskim”;
- 2) zakres:
 - a) badań lekarskich,
 - b) konsultacji u lekarzy specjalistów,
 - c) pomocniczych badań diagnostycznych;
- 3) jednostki uprawnione do przeprowadzania badań lekarskich, o których mowa w art. 75 ust. 1 pkt 7 i 8 oraz w art. 79 ust. 4 i 5 ustawy;
- 4) wzory stosowanych dokumentów oraz wzór pieczętki uprawnionego lekarza;
- 5) dodatkowe kwalifikacje, o których mowa w art. 77 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy;

- 6) podmioty uprawnione do przeprowadzania szkoleń lekarzy w zakresie badań kierowców oraz ramowy program ich szkolenia;
- 7) wysokość opłaty za wpis do ewidencji, o którym mowa w art. 77 ust. 2 pkt 1 ustawy.

W porównaniu z dotychczasowym rozporządzeniem w projektowanym rozporządzeniu zrezygnowano z określenia właściwości jednostek uprawnionych do przeprowadzenia badania, o których mowa w art. 75 ust. 1 pkt 3–5 ustawy, tj. badania:

- 1) osoby ubiegającej się o przywrócenie uprawnienia do kierowania pojazdem cofniętego ze względu na stan zdrowia;
- 2) kierującego motorowerem, pojazdem silnikowym lub tramwajem, jeżeli kierował pojazdem w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu;
- 3) osoby posiadającej prawo jazdy lub pozwolenie na kierowanie tramwajem, jeżeli istnieją uzasadnione i poważne zastrzeżenia co do stanu jej zdrowia, będą się odbywać, jak dotychczas, w wojewódzkim ośrodku medycyny pracy.

Należy wskazać, że w przeciwieństwie do obowiązujących rozwiązań prawnych badania lekarskie będzie można przeprowadzić w każdym, a nie jedynie we właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby, ośrodku medycyny pracy. Odejście od rejonizacji jest związane z zapotrzebowaniem i oczekiwaniami społecznymi. Długi czas oczekiwania na wyznaczenie terminu badania i na przeprowadzenie badania w wojewódzkich ośrodkach medycyny pracy implikuje daleko idące negatywne konsekwencje. Skutkuje bowiem brakiem możliwości szybkiego przebadania osoby skierowanej na badania, co do której zdrowia istnieją uzasadnione i poważne zastrzeżenia, oraz wydania decyzji o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami. W konsekwencji osoba, która ze względu na stan zdrowia nie może kierować pojazdem, kieruje takim pojazdem i stwarza zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego. Innym przypadkiem jest zbyt długi czas oczekiwania na badanie we właściwym wojewódzkim ośrodku medycyny pracy, co skutkuje nieprzedłożeniem odpowiedniego orzeczenia staroście i wydaniem decyzji o zatrzymaniu uprawnienia, mimo że osoba nie ma przeciwwskazań do kierowania pojazdami. Zniesienie rejonizacji ułatwi osobom mającym poddać się badaniom w wojewódzkim ośrodku medycyny pracy wybór ośrodka, który jest w stanie przeprowadzić badanie w najkrótszym czasie.

Ponadto dokonano ujednolicenia w projektowanych przepisach sposobu umieszczenia podpisu przez lekarza pod poszczególnymi dokumentami, których wzory zostały określone w załącznikach nr 6 i 8–11 do projektu rozporządzenia (dotyczy to odpowiednio wzorów

karty konsultacyjnej neurologicznej i diabetologicznej, wzorów orzeczeń lekarskich oraz karty badania lekarskiego).

Jednoczenie przepisy projektowanego rozporządzenia w zakresie szczegółowych warunków badania lekarskiego stanowią wdrożenie przepisów dyrektywy 2006/126/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie praw jazdy (przekształcenie) (Dz. Urz. UE L 403 z 30.12.2006, str. 18, z późn. zm.), które w porównaniu z dotychczasowym rozporządzeniem nie uległy zmianie.

Wprowadzono nowy uniwersalny wzór karty badania lekarskiego, który może mieć zastosowanie dla wszystkich rodzajów świadczeń udzielanych przez lekarzy medycyny pracy tj. badania profilaktyczne, badania osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, badania osób ubiegających się o posiadanie broni, badania osób wykonujących zawody prawnicze i inne.

Ponadto w projekcie rozporządzenia wprowadzono przepisy przejściowe (§ 15 projektu rozporządzenia) zgodnie z którymi:

1) w przypadku postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia w sprawie wydania orzeczenia lekarskiego stosuje się przepisy dotychczasowe, przy czym czynności wykonane przed tym dniem zachowują ważność;

2) orzeczenia lekarskie wydane na podstawie art. 75 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami przed dniem wejścia w życie rozporządzenia zachowują ważność przez okres, na jaki zostały wydane;

3) zaświadczenia potwierdzające odbycie szkolenia, o którym mowa w art. 77 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy, wydane przed dniem wejścia w życie rozporządzenia zachowują także ważność.

Termin wejścia w życie rozporządzenia został określony na 14 dni od dnia jego ogłoszenia (§ 16 projektu rozporządzenia).

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedłożenia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia nie ma wpływu na działalność mikro, małych i średnich przedsiębiorców.

Projektowane rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji.

Brak jest możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do wydania rozporządzenia środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.